

I Sverige är vi i grunden positiva till nya gruvor, säger Svemins VD Maria Sunér
Foto: Birgitta Wiklander

Geopolitiska utmaningar för svensk gruvnäring

Onsdagskvällen 14 oktober samlade Europaklubben 70 personer i Stadsbibliotekets hörsal för att höra Svemins vd sedan sju år Maria Sunér berätta under rubriken ”Geopolitik och råmaterial – så kan svensk gruvnäring öka EU:s självförsörjning av kritiska råvaror”. Svemin är branschorganisationen för gruvbolag, mineralproducenter och deras nyckelleverantörer i Sverige.

Idag finns 13 aktiva gruvor i Sverige. De mest kända är LKAB (Kiruna och Gällivare) och Boliden (Garpenberg och Aitik). Våra moderna liv kräver allt fler metaller och mineraler, inte minst för energi, klimatomställning, ny teknik och säkerhet.

EU:s lista över kritiska råmaterial omfattade år 2011 14 ämnen och 2023 hade listan ökat till 34. Sverige utvinner en stor del av de metaller som idag bryts inom EU, men för de flesta av de strategiska metallerna är EU till nästan 100 % beroende av Kina som dessutom har lagt exportrestriktioner på ett antal. Redan på 80-talet insåg Deng Xiaoping potentialen och Kina har investerat kraftfullt i gruvor i och utanför Kina samt i den efterföljande förädlingen. Detta har lett till en brist och stora prisökningar på världsmarknaden. Inom EU sätter vi vår tillit till marknadskrafterna inom mineralsektorn. I Kina däremot styr staten.

Det pågår också idag en kapplöpning mellan stormakterna om mineralresurserna, vilket förklarar USAs intresse av t ex Grönland och Rysslands intresse av Ukraina.

Sverige är mycket mineralrikt, liksom t ex Kanada, Grönland och Australien, och skulle kunna uppfylla EUs behov av de strategiska ämnena, tex sällsynta jordartsmetallerna.

EU har satt upp ambitiösa mål till 2030 och den avgående regeringen har lagt fram en detaljerad mineralstrategi. Dock är det långt till att nå dessa mål eftersom etablering av nya gruvor har tre stora utmaningar. 1 Tillståndsprocessen, det tar idag mycket lång tid. 2 Finansiering, det behövs stora belopp och det är förknippat med stora risker både i kostnader och tid. 3 Acceptans, de flesta i Sverige förstår behovet och är positiva till gruvbrytning men inte just där de bor.

Sammantaget är det en utmanande bild som Maria delgav oss i sitt intressanta och väl framförda föredrag.

Gunnar Gudmundsson